СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 250. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 25 жовтня, 1934.

VOL. XLII. No. 250. Jersey City, N. J., Thursday, October 25, 1934. THREE CENTS.

У. Н. СОЮЗ ЦЕ МИ, ЦЕ НАША ДУМКА І НАШЕ СЕРЦЕ.

ЗАГРОЗА НОВОГО ШОВКОВОГО СТРАЙКУ

ПАТЕРСОН (Ню Джерзі). — Переговори між фабрикантами шовкових тканель та представниками робітничих юній за новий контракт праці розбились у вівторок, не давши ніякого висліду. Супроти цього, що старий контракт вийшов у середу в ночі, робітникам не лишається нічого іншого, як виходити на страйк.

Представники власників фабрик дали урядови до зрозуміння, що на випадок страйку вони пічнуть негайно наймати страйколомів. Представники Федерального Департаменту Праці роблять ще далі зусилля, щоб довести до якогось полагодження непорозуміння, але виглядн цих переговорів слабкі.

З БОРОТЬБИ ЦЕРКВИ И ДЕРЖАВИ В МЕКСИКУ.

МЕКСИКО. — Уряд мексиканського стейту Гереро повідомив епископів римо-католицької церкви в тім стейті, що всі римо-католицькі священики мають виїхати зі стейту до 72 годин, бо в противнім разі уряд візьметься супроти них до „енергійної акції".

У цей самий спосіб поступили передтим ще інші 4 стейти. Є це частина кампанії мексиканського уряду проти римо-католицької церкви за її спротив проти державного шкільництва.

Серед студентів Національного Університету розвивається рух за римо-католицьку церкву.

ПОСЛАНІЄ ЕПІСКОПАЛЬНИХ ЕПИСКОПІВ ЗА СУСПІЛЬНІ РЕФОРМИ.

АТЛАНТИК СИТІ (Ню Джерзі). — З нагоди закриття конвенції протестантської епископальної церкви епископи цієї церкви видали до вірних пастирський лист, котрий зачіпає, часто в драстичний спосіб, цілу низку суспільних справ.

Послание передовсім таврує загальну демораїзацію публичного й родинного життя в Америці. Далі поширення „націоналізму", підбехтане агітацією фабрикантів амуніції. Послание заявляється між іншим за деякі далеко йдучі суспільні реформи, між іншим послание домагається признання робітникам права до колективних переговорів за умови праці, обезпечення проти безробіття та скасування дитячої праці по фабриках.

КАМПАНІЯ УРЯДУ ПРОТИ ЗЛОЧИНІВ.

ШІКАГО. — На процесі проти колишнього мульті-мілионера Самюела Інсула, котрий ведеться в місцевім федеральнім суді за вживання почти для обманів при торговлі уділами, покликані прокуратореєю свідки зізнавали, що Інсул продавав уділи ще й тоді, коли вони вже видимо спадали в ціні.

Юджін Стівенс, председник ради федерального резервового банку в Шікаго, заявляє, що федеральний уряд вичищує тепер банковість з усіх галапасів, з несправних і нечесних банкирів.

Пану Робинсон, жінку божевільного, котрого поліція посуджує за викрадення пані Стол та добуття від її родини викупу в сумі 50,000 долярів, поставлено вже перед велику лаву присяжних суддів. Вона заявила, що не почувається до вини.

ПОСТУП ТЕХНІКИ И НАУКИ.

КАДИС (Огайо). — Жан Пікард та його жінка піднялися в своїм стратосферичнім бальоні на рекордову висоту 10 миль. Упадок знищив бальон, але інструменти й летуни вийшли з пригоди цілО.

Так званий „стрімлайн трейн" залізниці „Юніон Пасифик" зробив дорогу з Лос Анджелес, у Каліфорнії, до міста Шеїн, у стейті Вайоминг, 11 годин скорше, як найскорший поспішний поїзд до цього часу.

ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ.

НЮ ЙОРК. — Тут повстала нова, так звана ліберальна, партія, котра в своїй програмі домагається довгої низки реформ, як приміром: заборони дитячої праці; заборони робітничих юній, котрих не контролюють робітники; обмеження праці до 30 годин на тиждень; заведення обезпечення на старість і безробіття та інших новостей в ділянці виховання, мешкань, виборчого права, міських реформ і допомоги.

У нюйорськім стейті йде завзята боротьба між кандидатом республиканської партії на уряд говернора стейту, Мозесом, та демократичним кандидатом, Ліменом. Кандидати, оба Жиди, обкидають себе часто такими визвисками, як брехун.

Антон Синклер, кандидат демократичної партії на уряд говернора стейту Каліфорнії вислав до президента Рузвелта телеграфічний протест проти газетярських чуток, що буцімто він, Синклер, говорить, що його попирає президент Рузвелт.

ЦЕРКОВНА КОНВЕНЦІЯ ЗА КОНТРОЛЮ УРОДИН.

Конвенція епископів протестантської епископальної церкви, що відбувається в Атлентик Сіти, Ню Джерзі, заявилася за те, щоб законом дозволено лікарям і медичним осередкам давати лікарські поради про контролю народин. Ухвалення цієї резолюції було великою перемогою для ліберального крила конвенції. За його стараннам ухвалено теж заявитися за право робітників до страйку та за обезпечення проти безробіття. Ліберали домагалися теж ухвалення резолюції проти війни, але ухвалено її з поправкою, що церква не повинна виступати проти участи в оборонній війні.

ЗВІРЮКА.

Перед окружним судом у Варшаві відбулася розправа проти якоїсь Юзефи Мірошової, матери трох дочок, якої не можна назвати інакше, як звірюкою. Мірошова примушувала всі три дочки приймати мужчин і тягнула з цього зиски. Навіть наймолодша дочка, що мала тоді тільки 14 літ, мусіла слухати звірської матери. Згодом обі старші дочки вийшли замуж, але мусіли дальше приймати мужчин та давати матери гроші бо вона грозила їм, що скаже їхім чоловікам про їхнє попереднє життя. У висліді розправи, що в більшій частині відбулася при замкнених дверях, суд засудив нелюдяну матір на 5 літ тюрми.

АРЕШТУВАННЯ.

Другий раз арештували п. Михайла Дудру, студента львівського університету, горожанина Злучених Держав Америки, що кільканадцять літ проживав при мамі в Гладишові, пов. Горлиці. Арештували його в Одреховій коло Сянока. Перший раз арештували п. Дудру в червні й притримали два місяці в арешті у Горлицях. На інтервенцію американського посольства у Варшаві — випустили.

На інтервенцію українського посла, д-ра Степана Біляка, у Варшаві сказали послови, що п. Дудра перебуває тепер у слідчих арештах у Варшаві.

107-ЛІТНЯ „ПАННОЧКА" І ПОДРУЖЕ.

Англійка Енні Перкінс з міста Гестінґс є найстарша жінка в Англії. Міс Перкінс має 107 літ і е ще „панночка". Недавно тому обходила вона 107 річницю народин, і як це є у звичаю в Англії, довкола торта поставлено 107 свічок, які зчерги засвічено. Коли домашній лікар зложив п. Перкінс побажання з нагоди народин, вона спитала: „Пане докторе, якщо ви кажете, що я виглядаю так, якби щойно мала 50 літ, а моє серце так здорово б'еться, як у 30-літньої жінки, то щоб ви наприклад сказали на те, як би я так рішилася вийти замуж?" Лікар, що видно був правдивий джентельмен, відповів щиро й чемно: „Треба терпеливо заждати, аж попросить хтось вашу руку"...

ЧЕРГОВА РЕДУКЦІЯ ПОЛЬСЬКИХ ВУГЛЕКОПІВ У ФРАНЦІЇ.

З Франції наспіли вісти, що там переведено чергову редукцію між вуглекопами. Між зредукованими є подавляюча більшість польських робітників. У копальнях у Брійо зредуковано кількасот вуглекопів, а в Гаш, у департаменті Еси, звільнено з праці 125 робітників-Поляків.

КРІВАВИЙ КІНЕЦЬ ЗАБАВИ.

В селі Спорово, пісковської волости на Полісі, в хаті одного з селян вібувалася забава. В одній хвилині між двома парубками, що танцювали, вибухла суперечка, а потім бійка на ножі, підчас якої Іван Крукович пробив ножем у груди свого суперника Семена Водича, який тоїж ночі помер. Вбивника арештовано.

ЧЕРЕЗ НЕРОЗВАГУ.

В Синеві коло Риманова позичив сусід у сусіда 86 злотих. Його жінка заховала ці гроші в горшку та поставила „за сторону до печі". Рано палила на хліб. Щойно як вигортала недогарки, догадалася, що там є гроші. Одначе по грошах і слід застиг. Зі страху, що її буде „прати" муж, утекла аж до Дошна. Мимохіть нагадується, як то одній багатині прислав газда з Америки фотографію, на якій він „спасено" видавався. Розюшена баба вкинула її в піч. „То я тут з дітисками так бідую, а він виштрихнувся на пана!" Знімка згоріла, а за короткий час дістала ця нерозважна газдиня письмо від свойого мужа, що під знимкою є 100 долярів — підклеених. Ось до чого веде непоміркованість!

ЗНОВ РІЖУТЬ ДЕРЕВА І ДУШІ.

Хоч біда, а Жиди все знаходять спосіб до заробітку. Недавно перестав нищити лемківські віковічні ліси тартак у Моцанці, тепер знову тереблять буки, ялиці та забезпін набуте випихають за грубі гроші за ріжні кордони. А Лемкови обрізки та сміття лишається. В таких тартаках знаходить роботу ріжне шумовиння, яке засмічує наші українські села. І так є скрізь багато недовірків, а від цих чорних тартачних людців віе поганою, нікому некорисною — большевицькою заразою. При чім Лемкови большевія, як він і так не має що їсти?!

100 ВІДСОТКОВІ БЛИЗНЮКИ.

В Лондоні жили два брати близнюки, Віліям і Джан Олівер, які були так подібні один до одного, що навіть їхня рідна матір не могла дуже часто розпізнати, котрий е Джан, а котрий Віліям. Браття Олівер були однакові ростом, мали однакові обличча, однаквий тембр голосу, а навіть однакову вдачу. Чужі люди могли їх розпізнати тільки тому, що Джан носив кругді окуляри, а Віліям подовгасті. Цими днями помер Джан і з того приводу англійська преса згадує про них та називає їх „100-відсотковими близнюками".

ВПАЛА ОСТАННЯ ЦАРСЬКА ТВЕРДИНЯ.

В столиці Румунії до останнього часу урядував бувший царський посол. Тепер Румунія навязала з СССР дипльоматичні взаємини і большевицький посол у Букарешті зголосився, щоб обняти будинок російського посольства. Та бувший царський посол не хотів добровільно уступити і його мусіла усунути поліція. Варто замітити, що в тому посольстві до останнього часу заховувано всі звичаї й порядки, як за давніх добрих часів. Тільки часом із харчами було трудновато, бо не було за що їх купити.

ТЕРМОМЕТЕР, ЩО МІРИТЬ УТОМУ.

Італійський лікар, д-р Ферочіо з Риму, зладив термометер, який міряє втому. На подільці термометра можна бачити, до якого ступня затрена кров внаслідок перевтоми. Коли на подільці термометра сто ступнів, тоді треба негайно кластися до ліжка.

КНЯЗЬ ГОЛІЦИН УЧИТЕЛЕМ ТАНЦІВ.

Нащадок аристократичного російського роду, посвяченого з бувшою російською династією, князь Голіцин, отвирає в Едмонтоні школу танців, щоб заробляти на прожиток. Молодий аристократ виступав давніше в паріськім фільмовім підприємстві, а по приїзді до Канади пять літ пробував щастя на великій посілости в Альберті.

МІЛІОНОВА АФЕРА У ВАРШАВІ.

З Варшави повідомляють: Влада веде слідство в справі великої афери у звязку з фальшуванням австрійських передвоєнних облігацій, які згідно з умовою з Польщею були частинно перемінені на польські цінні папери. Фальшування полягало на підроблюванню печаток, що ними означувалося ті облігації, які мали йти до вимін. Сума страт, які в цей спосіб мав державний скарб, виносить 3 міліони долярів. Кількох людей посаджено за решітку, але правдиві справники мабуть утекли за кордон. В цю справу є замішаний один відомий варшавський адвокат, якого назвища з огляду на слідство, покищо не подають.

50 КІЛЬОГРАМІВ ДІЯМАНТІВ.

В цілому світі е в обігу коло 50 кільограмів ошліфованих діямантів. Діяманти вміщені здебільша як прикраси при дорогоцінностях. Їх вартість оцінюють на кількадесять мілірдів фунтів стерлінгів. У діямантному промисли працює коло пів міліона людей у копальнях, 25 тисяч шліфарів, 10 тисяч купців і 100 тисяч ювілерів. Досі купували люди діяманти для льокати капіталу. В останніх літах, прибули нові покупці: промислові фабрики самоходів, фабрики електричних інсталяцій й інші відчувають щораз більше потребу діямантів, і то найшляхотніших, отже таким чином і найдорожчих.

ПОСТАВИЛИ УКРАЇНЦЯМ ПИТАННЯ І ЖДУТЬ ВІДПОВІДИ

КРАКІВ (Польща). — Польська преса лютує, що в українських газетах можна подибати тільки самі нарікання на Польщу. Кажеться там, що Українці завжди мають якісь претенсії до Польщі, завжди ставлять якісь запити до неї й вимагають відповіди. „Ілюстровани Курєр Цодзенни" знайшов раду, як можна заставити Українців мовчати і не ставити більше ніяких домагань до польського громадянства. Радить домагатися від Українців відповіди на такі питання:

Хто вчить 8-літніх дітей завжди нових бунтів проти своїх шкільних виховників, щоб не йти на богослужения з нагоди державних свят? Хто вчить їх користуватись на шкільній лавці летючками з пропагандою бойкоту заряджень учителів? Хто вчить шкільних дітей виколювати очі на портретах, що символізують національну і державну ідею? Хто вчить їх противитись відмовляти молитву (по польськи. — Ред.) перед шкільною наукою?

СМЕРТЬ УКРАЇНСЬКОГО ДІЯЧА.

ПРЯШІВ (Чехословаччина). — Українське громадянство в пряшівській дієцезії (Словаччина) потерпіло велику втрату: у Пряшеві помер канонік греко-кат. капітули, о. Еміліян Бігарі, в 74 році життя. З Покійним зійшов у могилу один з найвизначніших громадських діячів у тій частині Закарпаття, що належить до Словаччини. Страта та тим більша, що свідомої української інтелігенції в Пряшівщині дуже мало і кождий український діяч іде там на вагу золота. Покійний був щирим народовцем і держав разом з невеличким гуртком молодих українських інтелігентів та від з ними спільно освідомляючу роботу серед нашого народу. Був головою тов. „Просвіти" у Пряшеві. Зазнав неодної прикрости, бо пряшівський епископ Гойдич підержує, як відомо, русофілів.

ЩЕ ОДНА ЖЕРТВА.

УЖГОРОД (Закарпаття). — „Вперед" подає таке: Бувший посол комуністичної партії, Федор Сидоряк, родом із Великого Бичкова, який утік був на совітську Україну, попав там під арешт. Тепер надійшли вісти, що він дня 18 вересня помер у вязниці. Нотуємо ще одну жертву московської брехні й насильства.

УЖГОРОДСЬКА „ПРОСВІТА" В КЛОПОТАХ.

УЖГОРОД. — Громадянство Закарпаття зажурене тепер конкурсом тов. „Просвіта". Найважніше тепер питання: як виратувати товариство, яке положило надзвичайні заслуги для освідомлення й піднесення нашого народу на Закарпаттю. Всі грошеві трудноші вийшли з того, що товариство удержувало довгі роки постійний театр, а далі тому, що в державнім буджеті була визначена на піддержку театру на рік 1923 суму 1,000,000 чеських корон, з чого виплачено тільки 200,000 корон. Тепер роблять заходи, щоб уряд прийшов з помічю, бо на ділі саме він спричинив катастрофу.

ЗАЗІХАЮТЬ НА НАШ НАРІД НА ЗАКАРПАТТЮ.

УЖГОРОД. — Часописи подають, що в найкоротшім часі буде відкритий в Ужгороді консулят СССР. Уряд бажав мати той консулят у Кошицях, але Совіти захотіли бути доконче в Ужгороді, що е осередком для цілого народнього життя нашого народу на Закарпаттю.

ПОГНИЛИ ГРОЗНА ВИНОГРАДУ.

МУКАЧІВ (Закарпаття). — Закарпаття навістило ще одно нещасте. Сподівалися цього року добрих виноградних жнив, а тимчасом виявилося, що виноградне грозно погнило на 70 відсотків.

АНГЛІЧЦІ ПОБІДИЛИ В ЛЕТУНСЬКИХ ПЕРЕГОНАХ.

ЛОНДОН (Англія). — Ніла Англія у радощах. У славних австралійських летунських перегонах вийшли побідниками англійські летуни С. В. А. Скат і Кембел Блек. Перелетіли вони в 71 годинах простір, довгий 11,233 миль, з Мильденгод в Англії до Мелбурн в Австралії. Який це великий осяг, пізнати найкраще по тім, що попередній осяг щодо цього простору виносив 182 години. Летуни дістануть першу нагороду в сумі $50,000, як теж цілком певно зістануть відзначені королем лицарськими титулами.

Не мали щастя два американські літаки, бо мусіли через мраку злетіти на землю, будучи віддаленими всього кількасот миль від мети. Другу нагороду одержать Голяндці, К. Д. Парментіе і Ж. Мол, що летіли на літаку американського виробу, а третя нагорода припала американським летунам, полковникови Роскови Тернерови і Клайдови Пенгборнови, що також зазнали перешкод, будучи від мети всього 400 миль.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 24, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Friday's issue (with Ukrainian Weekly):

One year	$ 2.00
Six months	$ 1.25

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.0
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.0

Число з иллюстрацією (з англійською частю):

На рік	$ 2.0
На пів року	$ 1.25

В Джерзи Сіті і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.0
На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адресса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ХТО НЕ ДБАЄ, ЧИ У. Н. СОЮЗ ЗРОСТАЄ -

„ЕМІГРУЮТЬ" ЧЕРЕЗ ГОЛОД

Поволі, але всетаки зачинає правда виходити на верх, коли йде про інформації, які тепер раз-у-раз надсилає з Москви Геролд Дені, кореспондент „Ди Ню Йорк Таймсу", а в яких він розписується про голод на Україні.

Як відомо, він категорично заперечив, що на Україні є голод. Щобільше, твердив, що нема навіть ніякого побоювання, щоби в наступнім році міг загрожувати українському населенню голод. У своїй кореспонденції з 16 жовтня він виразно згадує місцевість Апостолово з 3,000 господарствами, стверджуючи, що там степи цілком вигоріли. Але разом з тим зазначає, що городовина дописала, та що остались з минулого року такі великі запаси збіжа, що нема мови, щоб населення могло там голодувати. Описує далі, скільки худоби мають колективи та підкреслює, що навіть кожний господар має ще крім того корову, безроги, кури і т. п. Крім того совітська влада запевнила населення, що якби воно навіть потребувало збіжа, то збіже негайно буде йому вислане.

Шість днів пізніше, в кореспонденції з Москви з 22 жовтня, пише той самий Дені, що з тої самої місцевости Апостолово „виемігровують" яких 1,500 господарів, самих батьків родин, які є в колективах. Для них і їхніх родин не стає пожив. І її треба шукати деінде. І одні збираються йти до фабрик на заробітки, а інші вибрались шукати кращої долі на західнім Сибірі.

Читаючи те все, неодин спитається, як це можливо, щоб такі розбіжні інформації можна було надсилати до Америки, і то до одної з найбільших американських газет. На те складаються різні причини. Московсько-совітським політичним махінаціям не є на руку, щоби по світі знали, що в них голод, що крахують їхні хліборобські експерименти, або що вони вживають голоду для винищування тих народів, котрі не хотять зносити накиненого їм Москвою ярма. Можливо теж, що совітська цензура не пускає до Америки того всього, що пише Дені, а тільки те, що Совітам подобається, або що не може їм дуже пошкодити. Звідти й походять ті баламутства і суперечности, що їх можна завважати в дописах Денія про голод на Україні.

Та якби воно не було, ми мусимо докладати всіх сил, щоби в американських газетах була поміщувана дійсна правда про голодуючу Україну. Стаття, яку написав тут роджений п. Омелян Гладкий, а яку поміщено в „Ди Ню Йорк Таймсі" в тім числі, що й згадану останню кореспонденцію Денія, вказує найкраще, що можна зробити в тій справі. Це є шлях, яким треба нам далі йти. Треба відповідати, але фактами і правдою, культурно й річево.

КОРПОРАТИВІЗМ

IV.

КАТОЛИЦЬКИЙ СИНДИКАЛІЗМ.

Синдикалистичний католицький рух веде свої початки від різних спроб могунцького (в Німеччині) епископа Кеттелера в шістдесятих роках XIX ст. Але ці спроби великих наслідків не мали, бо на ті часи в Німеччині припадає розвій марксизму, що вже почав опановувати робітничі маси. Тому в дійсности католицький синдикалізм треба виводити від славнозвісної енцикліки папи Льва XIII, в 1891 р., відомої під назвою „Рерум Новарум".

В цій енцикліці папа вбачає причини сумного стану, в якому знайшлися робітничі кляси, в знищенню середньовікових корпорацій та в нехтуванню християнської етики: заперечує доцільність і успішність тих засобів для вирішення робітничої проблеми, що їх пропагував соціялізм, — більше того, вказує навіть на їх шкідливість для робітництва, бо вони, мовляв, не дозволяють робітникам вкладати їх заробітки в підприємства і тим позбавляють їх надій і бажання піднестися на вищий суспільний щабель шляхом особистого й родинного збагачення. Тому, — писав папа, — в праці над поліпшенням долі робітників треба звертати особливу увагу на збереження й розвиток принципу приватної власности.

Уважати, що ніби одна кляса є природнім ворогом другої, як навчали соціялісти і революційні синдикалісти, — є абсурдом (писав папа), бо „як у людському тілі різні члени й органи тіла взаємно погоджуються й формують одне гармонійне ціле, так і в суспільному тілі дві кляси повинні гармонізуватися та творити рівновагу". Пролетарська й капіталістична кляса мають абсолютну потребу одна в другій, мають одна до другої різні обовязки. В свою чергу, обовязком держави є охороняти „гармонійною єдністю" вищі й нижчі кляси. Світ праці повинен бути регульований відповідно до законів справедливости й милосердя. Влада мусить поважати права всіх, але особливо треба поважати права слабших і бідних. Робітничі страйки дуже часто викликаються дійсно заважкою працею і заниженою її оплатою. „Цьому повинна зарадити держава", бо страйки відбиваються шкідливо не лише на інтересах підприємців та робітників, але й на житті цілої нації. Держава повинна регулювати скількість робітничих годин та оплату праці, підтримуючи своїм авторитетом постанови **корпорацій** і охоронятиощадности та власність робітників. В оплаті праці мусить бути завжди „елемент натуральної справедливости, що попереджає й перевищує договірну свободу робітників і підприємців, а саме: що оплата праці повинна вистарчати для прожиття".

Зрештою робітничу проблему, на думку папи, можуть розвязати самі підприємці та робітники з допомогою відповідних інституцій. Такими інституціями є товариства взаємної допомоги, товариства забезпечення проти каліцтва та хвороб, товариства опіки над дітьми, і особливо **професійні корпорації**. „Почуття власної безсилости примушує людину шукати єднання сил з іншими людьми. Право організації та асоціяції походить з натури, яка штовхає нас на формування менших груп в лоні великого суспільства..." Держава повинна охороняти й протегувати такі асоціяції, заборонюючи тільки ті, які є небезпечні для цілого суспільства.

Енцикліка папи Льва XIII з 15. травня 1891 р. зробилася Великою Хартією християнського синдикалізму. Під її впливами виникли — перше в Бельгії, а потім і в Франції, Італії, Німеччині, Австрії — суспільні рухи, які називалися „християнсько - демократичними". Але в дальшому розвитку рухи ці набрали нерідко тенденцій так зв. „модернізму" (нахилу до обновлення, зреформування самого католицтва) і були осуджені католицькою церквою. Така доля випала християнсько-демократичному рухови в Італії, де на його чолі стояв Ромольо Мурри; у Франції, де на його чолі стояв Марк Сангіне, та в Бельгії, де він був сформувався в християнсько-демократичну партію під провідництвом Даенса.

Зрештою сам папа Лев XIII уважав потрібним перестегти католицький світ — в енцикліці з 18. січня 1901 року — від захоплення політичними гаслами „християнської демократії": — „Нема сумніву, — писав він, — що демократія, як то видно з самої етимології (змісту) слова і з того у житку, що з нього роблять фільософи, означає народоправство, але в теперішніх обставинах цього терміну можна було би вживати, **хіба звільнивши його від всякого політичного змісту,** тільки в розумінні доброчинної християнської акції на користь народу". Енцикліка з 1901 року висловлюється дуже рішуче проти тої „демократії", що походить з французької революції й основується на гаслах — свободи й рівности. Католицька церква вимагає послуху й гіерархії. Відповідно до того християнський синдикалізм вимагає **кляси керівників,** і саме їх існування виключає поняття рівности.

Післявоєнні часи зазнали великого розцвіту синдикалізму в усіх його формах, і при кінці 1923 року Інтернаціональна Федерація Синдикатів, з осідком в Амстердамі, нарахувала 15,321,592 зорганізованих членів по 23 різних країнах. Інтернаціонал соціялістично-комуністичних синдикатів нарахував 6 мілионів членів, Інтернаціональна Конференція Християнських Синдикатів нарахо-вувала 2 мілиони членів по 22 країнах. Поза тим залишалася ще чимала скількість синдикатів, що не входили до ніякої з цих трох інтернаціональних організацій, але керувалися їх досвідом і вказівками. Уважають, що загальна скількість робітників, обєднаних у синдикатах, доходила в 1925 році до 37 мілионів. Колиж прияти на увагу, що робітник має звичайно родину, що складається в середньому з трох осіб, то треба зробити висновок, що більше як 110 мілионів люду складали в 1925 році скількісну силу робучого синдикалізму, — силу, якої ніяк не можна було нехтувати в загальному суспільному житті, і що своїми принципами клясової боротьби загрожувала існуванню держав і навіть націй. В середніх віках корпорації, про які ми говорили в одній з попередніх статей, поділяли робітництво на відмінні групи, **різко між собою розмежовані відмінним** родом праці. Між пекарем і слюсарем, наприклад, не могло бути тоді нічого спільного. В нових часах розвиток машинової промисловости привів до того, що робітничі маси звикли дивитися на працю тільки з точки погляду її більшої чи меншої оплати, і тому і пекар, і слюсар, і металюргічний робітник, і текстильний робітник обєднувалися в одній і тій самій великій асоціяції, що мала на меті боронити їх спільні інтереси супроти спільних інтересів роботодавців. Більше того, шляхом постійного обєднання окремих асоціяцій, модерний синдикалізм усунув різниці не лише між окремими робітничими районами, але й між окремими націями, витворюючи отї вище згадані нами **інтернаціональні** організації, що сприяли загострению класової ненависти та викликали зі свого боку інтернаціональний капіталістичний фронт.

Цікаво відмітити, що католицький синдикалізм, підпадаючи під впливи загальної синдикалістичної тенденції та примушений конкурувати з марксистськими синдикатами, приносив незгірш цих останніх інтереси нації в жертву чисто професійних вузьких інтересів і часто навіть перевищував їх у своїй демагогії. В цьому відношенні особливо визначилися були італійські католицькі синдикати, що в часі розросту соціялістично - комуністичного руху конкурували з ним у наданню найризиковніших демагогічних гасел, неможливих до переведення і катастрофальних для країни.

Саме тому фашисти, розпочавши свою боротьбу за відновлення національної Італії, почали нищити католицькі синдикалістичні організації з неменшим завзяттям, як соціялістичні.

Ясно, що це нищення організацій, які прикривалися йменням „католицьких" і, як здавалося, служили деяким заборолом супроти поширення марксизму, викликало в цілому католицькому світі супроти італійського фашизму великі жалі й обурення. Але це не могло спинити фашистів. Католицький і соціялістичний синдикат в Італії зістав фактично знищений. І на їх руїнах фашисти почали — дуже поволи й обережно—розбудовувати свій власний **національний синдикалізм,** що мав привести до корпоративної держави. Про цей фашистівський національний синдикалізм ми поговоримо пізніше, а тут мусимо зазначити, що католицька церква не лише примирилася зі знищенням католицького синдикалізму в Італії, але й визнала фашистівський корпоративізм за найбільш відповідний інтересам робітничих мас і християнському розумінні соціяльної справедливости. В свій славнозвісній енцикліці з 15 травня 1931 р., виданій з приводу сорокліття енцикліки папи Льва XIII „Рерум Новарум", папа Пій XI писав:

„Недавно, як відомо, розпочалася спеціяльна синдикалістична і корпоративна організація... Держава визнає синдикати правно і до певної міри монополько, бо лише визнаний синдикат може репрезентувати відповідних робітників і роботодавців: лише визнаний синдикат може заключати контракт праці... Корпорації складаються з представників робучих синдикатів і роботодавців з тої самої галузі промисловости, і, як справжні державні інституції керують і координують синдикати в справах спільного інтересу. Страйки заборонено. Якщо сторони не можуть порозумітися, вмішується магістратура (суд). Досить трохи над тим подумати, щоби переконатися про позитивність такого ладу, якого підставою служать мирне співробітництво кляс, скасування організацій соціялістичного покрою, посередницька акція спеціяльної магістратури. Клясова боротьба в дійсности, коли не супроводиться актами взаємної ворожнечі і ненависти, переміщується поволи в мирну дискусію, що грунтується на пошукуванню справедливости; дискусію, що, певна річ, не є ще тим соціяльним миром, про який ми всі мріємо, але може і мусить зробитися тим відправним пунктом, з якого можна дійти до співробітництва кляс. Бо справді можна вважати, що деякі категорії дібр, якщо їх посідання приносить із собою економічну перевагу, якої **неможна залишити в руках приватних громадян без небезпеки для цілого суспільства,** мусять **належати лише державній владі".**

В останні роки католицький синдикалізм всіх країн стає більш-менш послідовно на шляхах фашистівського корпоративізму, і найбільш відомим прикладом того може служити Австрія, де християнська демократія, що знайшлася при владі, виробила нову конституцію, яка хоч і спирається теоретично на вище згадану енцикліку папи Льва XIII, фактично кермується досвідом і навчанням італійського корпоративізму, про який буде мова в найближчій статті.

Евген Онацький,
Рим.

Мусій Степанчук.

ОСІННІЙ СПОГАД.

Жовкне листя, червоніє,
Вгорі хмара бовваніє,
Сутіня сіра лягає,
Глуха осінь западає.
Вітер з холодом крадеться,
Вістуном зими несеться,
А у грудях щось так стогне,
Згадка в давньому греть тоне...

Якийсь сон томить повіки
І мов сняться гори, ріки;
В дивних мріях, в сонній тіні
Бачу землі України.
Мрію осінь наша сита,
Така тиха, сумовита;
Бачу там попід хмарами:
Журавлі летять ключами.
Чую: „кру-кру" ген угорі,
Що десь инкне у просторі,
А там на рілі під лісом
Сіли стадом дикі гуси.
Ще день, два і повандрують,
Нові гнізда десь збудують,
Відлетять, щоб відпічнути
І весною повернуть.

Тільки я в осінню днину
Тужу й мрію про Вкраїну,
Бо весною не вертаюсь,
Бо крилець бистрих не маю.
Були крила — опадають,
Були сили — марно тають:
Праця й журба їх зідає,
Що в чужині вік минає.

* * *

Ох, не дміть, холодні бурі,
В осінні дні понурі!
Нехай в серці тепло гріє
На мій поворот надії.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

І. З., Гвайтенсвіл, Масс. — Думаємо, що коли одержите афідевіт, не будуть Вам робити перешкод. Напишіть до канадійського представника у Вашингтоні, а одержите повні інформації.

Р. Петрин.

МАЮ ДВІ.

(Оповідання).

13)

— Маю. Я такий, як ті великі пани, що на літо мають окремі хати. В зимі сиджу, себто зимою в ночи сплю в колибі вугляра. Я й у літі міг би кватирувати в його колибі, та годі. З блощицями і з всякою нендзою я не люблю спати. В зимі вся та нендза сидить причаєна. Як потепліє, вона розлазиться. На літо маю мою власну палату. Грунт не мій, тож я побудувався над грунтом, як який птах. Хочеш покажу тобі. Той моєї хати я ще нікому не показував. Тобі покажу. Вона недалеко звідси. Ходи!

— Я від худоби не відійду. В неділю, як пополудни прижену худобу до хати, вже не дають мені жадної роботи. Тоді я міг би зайти до тебе.

— Добре. Нехай буде в неділю.

В неділю, скоро лиш пригнав худобу, Сидір зараз назад побіг до ліса. Там дожидав його Федь і оба пішли до літньої палати Федя. Прийшли до старого, розсохатого явора. До дерева була приперта коротка драбина. Між гилками було побудоване гніздо з жердок і лози, накрите очеретом. Сень поліз за Федем. Здивувався, що гніздо, вистелене тирсою, таке просторе і вигідне. Було там не лиш мягке і тепле леговище. Було також місце на пару кошеликів, на залізний баничок і пару горшків. На стіні висіло кілька ще не проданих вінків грибів.

— Злодія не боїшся, що так тут лишаєш увесь твій маєток?

— Я, боятися злодія? — відповів Федь. — Злодії мене бояться. Хоч знають, що мене дома нема, оминають мою палату. І ти вибудуй собі таку хату.

— Мені в лісі годі ночувати. Я мушу на обійстю, щоби все бути під рукою господаря.

— Зроби в саді твого господаря. У нього є старі величені груші. То дуже здорово. Я раз був у лікаря, і він казав мені, щоби я спав при відчинених вікнах, бо моїм ліками потрібний свіжий воздух. Я йому сказав, що моя хата не має вікон. Він дуже здивувався, як в такій норі можна мешкати і пуджав мене, що я вдушуся. Аж коли я йому розповів, чому в моїй хаті нема вікон, він сказав мені, що буду жити сотню літ. І для твого здоровля було би добре, як би ти у сні дихав свіжим воздухом.

— В літі маю його досить і без гнізда на дереві. Я сплю в стодолі, або на оборозі. В зимі чейже в такім гнізді не буду спати. В зимі треба спати в опаленій хаті.

Оба балакали, поки не смерклося і Сидір відійшов, щоби запорпатися в сіні на оборозі свого господаря.

Крім поляни, на яку Сидір гнав худобу від першої днини, коли став на службу у Журчана, була ще одна долинка, яку Журчан найвив на ласовиско. То була долинка зараз над рікою, в куті між нею і впадаючим до неї потоком. Коли худоба вже спасла траву на поляні, Сидір став гнати худобу на долинку при ріці. Сидір волів се друге пасовиско, саме для тої ріки і того потока. В потоці були раки, в ріці пструги. І раки і пструги він ловив руками. Раки ловити руками, не велика штука. Таку штуку втне кождий, як не боїться, що рак його щипне. Не так легко піймати рукою пструга. Та, як хто вміє, і має вправу, то й се не тяжке. Лиш треба мати в пальцях чуття і під камінням у воді вищупати рибу так, щоби вона не почула. Також треба вміти вхопити рибу рукою так, щоби вона не виховзнула.

З Сидором ходив на пасовиско також молоденький цапок. Він все крутився, стрибаючи, коло Сидора, бо час до часу Сидір дав йому полизати соли, якої грудку все носив у камізельці. Коли Сидір вліз в ріку і лазив по воді хильцем, сягаючи руками під каміння, цапок бігав безрадно край ріки, жалісно мекаючи. Коли Сидір з рибою в руці вийшов на беріг, то цапок зараз прискакував до нього і своїм носиком до риби. Як риба хвостом хляснула його по носі, цапок відскочив і здалека тривожно позирав на того якогось, навіженого звіра, якого побачив перший раз в житю.

Перші спійману рибу Сидір їв сам. Розкладав огонь і як вже була купа грани, то він вичищену і посолену рибу обкладав листям підбіз і запорпував у грани і присипував попелом. Коли спечену рибу їв, цапок пхався до неї, обнюхував. Риби Сидір не дав йому лиш трохи соли полизати. Цапок був з того дуже вдоволений. Дома дуже часто дивувалися, що Сидір так мало їсть. Деколи вечери й не рухав. Господиня дивувалася, що такий здоровий парубок так мало їсть. Раз вона сказала:

(Далі буде).

З ОБЄДНАННЯ

Згідно з артикулом 18 статута "Обєднання Українських Організацій в Америці" і на підставі ухвали екзекутиви з 9 жовтня 1934 р. відбудеться в ДЖЕРЗИ СІТІ, Н. ДЖ., 83 ГРАНД СТ., В СУБОТУ, ДНЯ 27 ЖОВТНЯ 1934 Р. РІЧНЕ ЗАСІДАННЯ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ОБЄДНАННЯ

з таким порядком нарад:

1. **Відкриття.**
2. **Звіти екзекутивни.**
3. **Звіт контролі.**
4. **Внески і запити.**

НАРАДИ ЗАЧНУТЬСЯ ТОЧНО В ГОДИНІ 3-тій ПОПОЛУДНІ. ВСІ ЧЛЕНИ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ОБОВЯЗАНІ ЯВИТИСЯ НА ЗАСІДАННЮ.

ЗА „ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ":

О. РЕВЮК, предс., Л. МИШУГА, секр.

ТОЙ НЕ ДБАЄ ЗА СВОЇ ДІТИ І СВІЙ НАРІД.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЧИ ЛЮДИ РІВНІ?

Англійський віцеадмірал С. К. Четвод струтив собі з грудей якийсь дуже важкий камінь, висказуючи зі свого серця такі думки перед кадетами англійської фльоти:

„Дехто каже, що всі люди собі браття, та що всі народи собі рівні. Це все неправда. Не вірте в це ні слова".

Чи чував адмірал, хто це таке говорив, що люди собі браття? І що сказав би адмірал, якби так хтось підсунув, до він не є християнин?

МИ НАЙЛІПШІ.

Говорив далі адмірал:

„Англійський нарід є винятнового походження, і через те Англійці є найбільшою боевою расою на світі".

Недавно те саме говорили про себе Серби, допікаючи братством Італійцям. Хорвати знов кажуть, що вони відважніші від Сербів. Мадяри певно себе вважають за відважніших від Хорватів, а якби Гембоц спитав Пілсудського, хто відважніший: Поляк чи Мадяр, то Пілсудський певно й правила гостини поламав би й сказав би, що Поляк.

Отже нікому властиво кривди нема. Цілий світ складається з найвідважніших народів. Кождий на свою думку. Чи не краще булоб адміралови піднести цей факт?

ЗНАК ЧАСУ?

Газети підчеркують, що останньої неділі ціла низка священиків і проповідників займалася в своїх проповідях питанням про молодь.

Всі питалися себе: чому молодь така невдоволена з церков? Чи винувата за це молодь, чи церква?

Як таке питання ставлено давніше, то згори говорено: очевидна річ, тут винувата молодь. І молоді давали гарного прочухана язиком. Коли родичів винувалося, то тільки за те, що здадять бука. Нині, навпаки, нихто згори молоді не винує.

НОВІ ПРОФЕСІЇ.

У Балтиморі помер д-р Рут, що був заступником професора медицини на медичнім факультеті університету Джана Гопкинса.

Був він спеціялістом для боротьби проти комарів.

У нових часах людина нераз сама створює для себе „джаб".

ГАЗЕТЯРСЬКІ СЛЬОЗИ НАД ТРУНОЮ ВБИТОГО КОРОЛЯ.

В американських газетах можна було недавно прочитати слізні донесення про похорони сербського короля Александра.

Декому могло здаватися: ось як газетярі з демократичної Америки плачуть за монархом.

На ділі воно трохи інакше: плаче газетяр за королем, бо якби не плакав за королем, не пустили би його в державу. Плакав би потім газетяр за „джабом" (заробітком).

„ЛІГА НЕ ЗАБУВАЄ".

Заленився колись Европу чеський міністер Бенеш, що Ліга Націй ніколи не забуває своїх обовязків.

Нагадуються ці слова тепер з приводу вбивства сербського короля. Здавалосяб, що прилягає собі Ліга Націй на свої обовязки супроти поневолених Сербами Хорватів.

Помиляємось: Ліга памятає тільки на королів-тиранів, що падуть з рук тих, котрі пішли на пімсту, бо Ліга Націй не памятала на свої обовязки.

БОРОНІМ НАШУ ПІСНЮ

Відгук музичного діяча на допис п. І. Шила.

Цілком справедливо негодує пан І. Шило з Кромптону, Р. Ай., у „Свободі" з дня 3-го жовтня ц. р. на грубе ігнорування радіовими стаціями протестів Українців на дальше проголошування нашої пісні як російської.

Як музичний діяч і артист, який стоїть у „середині" музично-професіонального життя в Америці, я хотів би пояснити, чому так діється, і як можна би цьому в початках до певної міри, а потому цілковито, зарадити.

Зарядчики концертів, як на сцені так і на радіо, дивляться на музику виключно зі сторони комерційної. Анґажується артиста не лише через його вартість, але головно за те, чи він має за собою публіку. Вони знають, що такий-то ірляндський співак заповнює величезні салі Ірляндцями, такий-то скрипак тисячами Жидів. Тому вони беруть тих музиків. Вони знають, що „Метрополітан Опера" має головну піддержку від американських багатіїв та Італійців, і тому наймають італійських музиків. Хоч опери Вагнера є вершком музично-сценічної творчости, то німецькі опери через малу піддержку Німців не могли вдержатися.

Бачимо, що й російська музика збирає публіку, бо має масову піддержку російських Жидів, а також тому, що російська музика в останніх часах видала геніяльних композиторів.

Щоби показати світови, що існує російська культура, патріоти форсували російську музику.

Українці навіть у часах, коли мали ще своїх заможніх інтелігентних людей і певну політичну незалежність, уважали музику лише заняттям, гідним жидівських весільних музикантів, а пісню гімнастикою горла при праці та при забаві. Наші музики видали з себе твори, які пригадувалиб світові нашу дорогу Україну й нашу славну минувшину. Такі твори говорилиб за нас кождого дня, в кождому культурному осередку, в кождій книжці про культуру людства, на кождому концерті, а таких концертів у великих містах бувае більше як десять щоденно, в кождому людському серцю, яке відзивається на кождий благородний поклик.

Та нам наші предки полишили лише нашу дорогу й рідну пісню. Але ми не знали й того, що ми її мали. Ми нашої пісні і не замічали. Відкрив нам її аж Український Національний Хор під орудою О. Кошиця. Та пісня нам самим отворила очі і нас зрадила. І зрадила нас тому, що ми до неї ніколи серіозно не ставились, а вважали її виторм маловартним, тому, що вона в своїй вільности і красі під мірку Німців і Французів не поміщувалася. Треба було, щоби й Німці й Французи вирвалися до цілковитої свободи в мельодійно-ритмічному строєнню і гармонізації, щоби ми підросли вгору та самі собі сказали: „Таж це ми вже давно знаємо. Ми лише не відважувися розпустити своїх крил!"

І сталося чудо. Серед найбільш несприятливих обставин, голоду, арештів, знущання, появляється щонайменше десяток першокласних композиторів — своїх, рідних, для яких скромна сільська пісня — це найбільший авторитет і вершок досконалости. Повстала українська національна музика. Хто є трохи в курсі української музичної творчости, той знає, що жиємо у великім часі, що тепер Українці пишуть твори, яким судилося затвердити українську справу в опінії цивілізованого світа раз на все. Цеж твориться як на Великій Україні так і в Галичині і на еміграції не лише українську музику, але й музичну Україну.

Про ці наші успіхи чужинці ще не знають. На жаль, не знає теж і більшість з нас. Москаль далі числить на нашу несмілівість і використовує те, що світ до нас, Українців, як до нації ще добре не привик.

Нашу пісню радо слухають російські Жиди, котрим байдужі української амбіції, а з котрими, як з концертовою публикою, всі числяться, бо вони ревно своїх артистів піддержують. І ми мусимо таку свою концертову публику витворити, якщо нам національна гордість не позволяє кривдити нашої рідної музики.

Миж з одної сторони себе перехвалюємо, що ми „найбільше музикальний нарід на світі", а з другої сторони кождий з нас любить хвалитися, що на музиці не розуміється і поступає так, як би і не хотів розумітися, бо свої вуха скриває, щоб не ублагородняти своєї душі архітворами музичних геніїв, творців клясичної музики.

Рівні концерти, влаштовувані в найсерйознішних намірах, зробити для музики добрий розголос, переконали зарядців, що Українців можна лише при винятковых умовинах на пристойний концерт затягнути. Однак того, що називається концертова публика, У-країнці не мають. Що У-країнці не то чужою, але і своєю музикою серіозно не цікавляться, і тому шкода витрачувати на українські хори, чи поодиноких артистів, гроші. Мовляв, ніякий український артист не має за собою української публики, так як Жид має жидівську, Італієць італійську, а Американець американську. Ми кажемо: цей концерт для Американців, хай пізнають українську музику, а ми і так на нашій музиці не розуміємося. Артист, як має ще трохи ентузіязму, рискує своїми грішми, а публики нема. Малохарактерні ідуть до ще бідніших від Українців Москалів „у найми" і приносять зі собою свої „хахлацькі" пісні.

Це нас усіх болить, що нашу національну гідність ображують. І так, як для політичної свободи треба свідомого громадянства, навіть армії, так для оборони рідної музики треба армії виробленого слухача своєї музики, треба своєї публики. Цей український слухач мусить знати, що хоч українська пісня дуже гарна, вона без опрацювання досвідченим і натхненим композитором є лише сирим матеріялом, який не годиться для концертів. Щоби цей слухач знав назвища важніших українських композиторів. Щоби знав, якого роду твори вони написали. Щоби слухачі знали, що це є симфонічна, що то є камерна, або сольова музика. Який процес мусить перейти народня пісня, щоби бути готовою до приємного виконання.

Для вироблення української публики й обзнайомлення з українською музикою як чужинців так і своїх, засновано в Ню Йорку товариство „Приятелів Української Музики".

На восьмох музичних вечорах, в естетичній товариській атмосфері, виконують українські й американські артисти важніші твори української музики. Останній концертовий сезон виявив у громадянства повне зрозуміння. „Приятелі Української Музики" при дальшій щирій і загальній піддержці Українців стануть твердинею національної музики і це присилує музичний світ з нашим ентузіязмом числитися. Булоб добре, якби при „Приятелях Української Музики" завязався комітет для оборони нашої музики при помочі протестів і т. д.

Перший музичний вечір відбудеться в середу, 14-го листопада, в годині 8.30 ввечір, в „Студіо Клоб оф Ню Йорк Сіті", 210 Ist 77 вулиця. Крім музичних продукцій буде промова п. сенатора А. Марголіна, котрий багато зробив для оборони чести українського народу. Комітет влаштування числить на присутність українського громадянства на святі української музики.

Роман Придаткевич.

ЧОМУ?

Чому так вітер за селом
Стогне і гне тополі,
А сонця луч злотоспопом
Цілує хрести в полі?

Чому так верби сумно враз
Шумлять понад потоком,
А хто іде, думка виелад,
Як на хрест гляне око?

Чому так сумно на селі,
Як ліс ломалу жовкне,
Як журавлів в сірій імлі
Прощальне „кру-кру" мовкне?

Чому? — Питайте вітра в полі
І сонця золотого,
Верб тих плакучих і тополі
Серед лугу сумного.

Спокійні будьте, не сумуйте,
Нехай смуток минає.
Надію й віру в серцях гартуйте
Про волю в рідним краю.

Дм. Захарчук.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана, складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за скоре виплачення мені посмертного по моїм чоловіку Петрови Патулякови. Бажаю У. Н. Союзови якнайкращих успіхів. Також дякую місцевим урядникам і всім членам відділу 67 У. Н. С. за їх труд і за численну участь у похороні.

Олена Патуляк, вдова.

Конечкова, дня 25. вересня 1934.

До Українського Народного Союза в Джерзи Сіті, Н. Дж.

Отсим складаю сердечну подяку за одержані гроші в такім короткім часі, як виплату посмертної запомоги в сумі 400 долярів по бл. п. Станиславі Зелінській, котрий був членом бр. св. Михайла, відділ 142 У. Н. Союза в Елізабет, Н. Дж.

Остаюся з великою пошаною,
Катерина Зелінська,
вдова по Станиславі.

З ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Сестр. Рожа. Пр. Богородиці, відд. 216, повідомляє усіх членів і членинь місцевих, що на річних зборах, вибраний новий уряд на 1935 рік як слідує: Марія Карлюк, предс.; Т. Лагода, заст.; Ксеня Лупина, кас.; О. Шпоряк, заст.; Анна Гасюк, секр. рек.; Параска Шавала, секр. фін.; Марія Борис і Антоніна Сосновська, контр. комісія; Варвара Гинда і Текля Ігрець, надз. кімнат; Текля Станкевич, до фани; Софія Мисюрович, дверниця. — Помішався, секр.

ЧИТАНКИ ДЛЯ ШКОЛИ І ДОМУ.

Видавництва Чайки для українських шкіл і для дому, з малюнками Вовка, Кульчицької, Плахи й Русова:

Читанка перша	$ .40
Читанка друга	.45
Читанка третя	.60
Читанка четверта	.75
Читанка пята	1.25

Всі 5 читанок за $3.00 і мапа України даром. 3 тих книжок найкраще учити дітей вдома. Багато ілюстрацій і великі букви до читання. Пишість. 242.-

SURMA, 103 AVE. A, NEW-YORK.

СПОМИНИ УКРАЇНСЬКОГО СТРІЛЬЦЯ.

Мати моя мила, Ти мене купала,
Як я був дитятком, своїми слізами,
Ти в мене вполяла любов до України,
На руках кормлячи своїми грудьми.

Ти мене навчила любити свій нарід
І цінити віру наших прадідів,
А коли потрібно, то й душу віддати,
Щоби не сплямити слави козаків.

І хвиля прийшла вже, сурма вже заграла
Сумливо усюди: в горах, долинах
Грімкий клич: „До Січи!" Я усе покинув,
Щоби першим стати в Січових рядах.

Січ, слава і воля... Кулі і гармати...
Завзяті бої ранених крики,
І ляцька неволя, утеча на волю,
Чужина, Чехія, і знов бараки.

Немов сонна мрія все те переходить,
Снується у думці, на моїх очах.
Я тут на чужині з горя примираю,
А там на Вкраїні всадовився Лях.

З Неньки України, мого самоцвіту,
Ляхи проклятущі живу кровцю ллють,
В городі Данила бенкети справляють,
Танцюють на трупах, мід і вино пють.

Будьтеж ви прокляті, ви Ляхи лукаві,
Прокляття хай спаде на ваших дітей!
Щоб з вас слід загинув за те, що так страшно
Ви дерете шкіру із наших людей!

Д. Кравчук.

ПОЗІР! ГАРТФОРД, КОНН., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ БРАТСТВА СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ, відділ 277 Українського Народного Союза в Гартфорд, Конн.
відбудеться

ЮВИЛЕЙНЕ СВЯТО

В 40-ЛІТНЮ РІЧНИЦЮ ІСНУВАННЯ У. Н. СОЮЗА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1934 РОКУ

В ГАЛИ УКР.-АМЕР. ГОР. КЛЮБУ, 54 WYLLYS ST., HARTFORD, CONN.

Реферат про У. Н. Союз виголосить голов. рек. секретар ДМ. ГАЛИЧИН.

Початок в годині 2:30 пополудни. — — Вступ вільний для всіх Українців.

ПРОГРАМА СВЯТА: 1. Хор мєшеної Католицької Парохії. 2. Українські Танцюристи. 3. З минувшини місцевого відділу У. Н. Союза.

Всі присутні будуть мати нагоду почути про значіння нашого БАТЬКА СОЮЗА для Українців в Америці. По святі присутні українські діти дістануть льокгрн і соду. — Членки і членині місцевого відділу мають обовязково взяти участь у святі. Також запрошуються всіх Українців і Українок з Гартфорд і околиць. Хто бажає вступити в члени У. Н. Союза або відділу, чи виписати свої діти, може зробити це на тім святі. 250

Відділовий Комітет.

ПОЗІР! CARTERET, N. J., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР.

ТОВАРИСТВО ЗАПОРОЗЬКА СІЧ, 342-гий відділ, і БРАЦТВО СВ. МИХАЙЛА, 209-гий відділ У. Н. Союза в Картерет, Н. Дж.

влаштовують спільно

ЮВИЛЕЙНЕ СВЯТО

В ЧЕСТЬ 40-ЛІТНЬОГО ІСНУВАННЯ У. Н. СОЮЗА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1934 РОКУ

Святочну промову виголосить год. предс. МИК. МУРАШКО.

Будуть промовляти також інші бесідники по українськи і по англійськи.

Вступ на концерт і баль 25 центів.

ПОРЯДОК СВЯТА: 12-та год. вполудне: Поминальне БОГОСЛУЖЕННЯ за померших членів в церкві св. Вмч. Димитрія, 645 Roosevelt Ave. Поминальне Богослуження відправить вся. о. Гундяк. — 3-та год. пополудні: СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ в German Lutheran Hall при Roosevelt Ave. — — На концерті виступить місцевих хор БОЯН під управою п. В. Каськова. — — Після концерту ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ.

Взиваємо всіх членів обох місцевих відділів, щоби на ювилейнім святі явились всі, як один.

Уклінно запрошуємо відділи У. Н. С. й інших українських запомогових організацій та Українців в Картерет, Перт Амбой і цілої околиці до якнайчисленнішої участи в ювилейнім святі першої, найстаршої, найбільшої і найбогатшої української запомогової організації.

Ювилейний Комітет. 250

ПОЗІР! ПІТСБУРГ І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

БРАТСТВО СВ. ІВ. ХРЕСТИТЕЛЯ ,ВІДД. 96 У. Н. СОЮЗА

відсвяткує

30-ЛІТНІЙ ЮВИЛЕЙ

ІСНУВАННЯ БРАТСТВА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1934 РОКУ

ПРОГРАМА ЮВИЛЕЮ: В годині 5:30 ввечір місцевий парох о. М. Кіндій відправить ПАНАХИДУ за померших членів цього відділу в церкві св. Ів. Хрестителя. — В годині 6:30 ввечір почнеться КОНЦЕРТ в гали церковній під ч. 7 Карсон вул., С. С. — Хор під управою проф. Корбетського. Таньки В. Авраменка. Головний реферат виголосить о. М. Кіндій. Вступні слова: о. Козорбз з Норт Сайд і о. Теодорович з Мікіс Рокс, Па. Заступник председінка У. Н. Союза ін. В. Малевич, виголосить промову до молодіжи на тему: „Що значить організація для молодіжи".

На це свято запрошуємо отсі місцеві відділи: Бр. св. Володимира, відділ 23 Провидіння; Товариство ім. Франка, відділ 53, Товариство Рогатинщина, відділ 386 і всіх місцевих громадян. 250

По концерті надолині в гали відбудеться спільна ВЕЧЕРА за вступом 50 центів. — За добру забаву ручить — Комітет.

КНИЖКИ ДЛЯ ЖІНОК, ЯКІ ХОЧУТЬ УЧИТИСЯ ВАРИТИ.

НОВА КУХНЯ вітамінова	$ .75
ДОМАШНЯ КУХНЯ, або як варити і печи	1.00
УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ КУХАР	1.00
УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКА КУХАРКА, практичні поради і вказівки в українській мові, як варити і печи на англійський спосіб	.75

Замовлення висилати:
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Українські кандидати.

Політичне життя Українців у Ню Йорку значне поступати вперед, бо молоде покоління зачинає братися на тім полі до активнішої праці. Життя це стає тепер ще інтереснішим, бо виринули українські кандидатури до легіслятури. В „Свободі" вже була згадка, що з 8 округи поставлено кандидатуру адвоката Стефана Яреми, добре знаного місцевим Українцям з різних політичних виступів та з праці серед нашої тут родженої молоді. Кампанія виборча за нього є вже в повнім руху і нема сумніву, що п. Ярема матиме не тільки українські голоси, але й інших народностей.

Маємо теж тепер і другого кандидата на есемблимена, а є ним наш широко знаний адвокат Михайло Пізнак. Його кандидатуру виставили Американці, зорганізовані в „Gotham Party", якої предсідником є відомий політик Harry Sparling.

Адв. Пізнак кандидуватиме з 16 округи, де жие мало Українців. І тому його вибір залежатиме від голосів американських. Але саме те накладає на Українців, котрі жиють у тій окрузі, обовязок солідарно поперти кандидатуру нашого кандидата. З заслуг п. Пізнака я хочу піднести тільки те, що він вложив багато безкорисної праці для зорганізування українських гросерників, як став у їхній оборині. Без тої оборони, ми, українські гросерники, не булиб сами дали собі ради. Тої оборони завидували нам навіть жидівські гросерники і виразно про це говорили. І вже те наповняє наше серце гордістю, коли бачимо, що в нашім життю виявляються на верх оттаки знамениті сили. Ми певні, що п. Пізнак далі піде тим шляхом, яким досі йшов, а який тісно звязаний з українським іменем і українською справою. Якщо так сталося, що при виборах. дня 6. листопада п. Пізнак осягнув перемогу, чого йому від щирого серця бажаємо, то цілком певно використає її він і на добро української справи.

Маємо отже двох українських кандидатів. Тішмося тим і доложім усіх заходів, щоби вони обидва зістали вибрані.

М. Бойчук.

УВАГА! — ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.!

Українці! — Всі йдім на ювилей товариства Українсько - Американських Горожан.

В НЕДІЛЮ, 28. ЖОВТНЯ 1934

(SUNDAY, OCTOBER 28, 1934)

в годині 4-тій сполудня

відбудеться

В ГАЛИ ТОВ. УКРАЇНСЬКО-АМЕРИК. ГОРОЖАН, 849 N. FRANKLIN ST., PHILA. PA.

КОНЦЕРТ

з нагоди 25-літнього ювилею товариства Українсько-Американських Горожан в Філядельфії.

По концерті відбудеться

СПІЛЬНА ВЕЧЕРЯ

Вп. Громадяни! На цей концерт та свято запрошується всіх Українців Філядельфії і околиці. На концерті, крім визначних філядельфійських сил, виступлять з Ню Йорку бувші члени Укр. Нац. Хору О. Кошиця: пп. П. Ординицький, М. Гребенецький, Л. Троїцький і Ф. Козловський та з Джерзи Сіти п-на Марія Гела і п. Василь Гела. На концерті буде оркестра, соля, дуети, виступлять танцюристи й інше. Тому сподіємося, що Українці схотять звеличити таку важну хвилю в житті тов. Горожан і прибудуть на цей концерт громадно о що просить — Уряд. 250

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА",

ПЕРЕСТАНЬТЕ РОДИТИ РАБІВ.

Чому ти, Українко, рабинею гнеш спину
І чому ти перед супостатом дрожиш?
Деж твій відважний погляд сокола вільного,
Тай чому ти чола свойого вгору гордо не держиш?

Чому ти завжди боязливо стоїш позаду?
Як інших народів жінки відважно вперед ідуть,
То ти, на щось чекаючи, безрадно опустила руки,
Аж зовсім тебе інші назад відіпруть.

А то тому: бо ти дочка рабів боязких,
І тому ти всюди любиш спину гнути,
Бо раби тебе на світ рабинею породили
Тай вчили тебе не відважною, а покірною бути.

Тож не йдіть, Українки, слідами батьків своїх
І перестаньте родити покірних рабів.
А соколят родіть, що рвуться до лету вільного;
Таких дайте Вкраїні дочок і синів.

Бо лиш такі виборять Україні волю,
Що то вже століття стогне під чужим ярмом,
І вони радо будуть умирати за Вкраїну в бою,
А не на мягкім барлозі нікчемним рабом.

Анастасія Рибакова.

ПОЗІР! КЕМПБЕЛ, ОГАЙО, І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В КЕМПБЕЛ, ОГАЙО

відсвяткує

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1934 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
165 GORDON AVENUE, CAMPBELL, OHIO.

Початок в год. 3-тій пополудни. —— Вступ вільний.

Бесідники: Адвокат О. Е. Малицький з Клівленд, о. І. Забава, д-р В. І. Тимочко і проф. М. Ф. Омелян.

Проситься українське громадянство прибути на це свято якнайчисленніше. 250

Комітет.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КОТРІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ":

Перша Книжечка (Буквар), П. Матвійчука ..... 40 ц.
Друга Книжечка (Читанка для II. кляси), М. Матвійчука 45 ц.
Трета Книжечка (Читанка для III. кляси), М. Матвійчука 60 ц.
Четверта Книжечка (Читанка для IV кляси), М. Матвійчука ..... 75 ц.
Коротка Історія України, І. Крип'якевича ..... 50 ц.
Мала Історія України, І. Крип'якевича ..... 15 ц.
Початкова Географія, з багатьома малюнками і картою, написав Степан Рудницький ..... 75 ц.
Малий Катехизм християнсько-католицької релігії, уложив о. Іван Рудович ..... 35 ц.
Біблійна Історія, старого і нового завіта, о. д-ра Ярослава Левицького ..... 85 ц.
Шкільний Співаник, Ф. Колесси ..... 75 ц.
Співаник для дітей дошкільного та шкільного віку, зладив М. Гайворонський ..... 35 ц.
Збірник Народніх Пісень в укладі на три голоси дляужитку шкільних хорів. Зладив Філярет Колесса ... 25 ц.
Співаймо, збірничок пісень на два голоси для шкільної молоді. На весняне свято пісні. Зладив Ф. Колесса 15 ц.

Замовлення разом з належитістю слати до:

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК

ЩО ОБНІМАЄ 12 КОЛЬОРОВИХ ТАБЛИЦЬ

ПОВЕРХ 120 НАЙВИБАГЛИВІШИХ УЗОРІВ З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ, ГАЛИЧИНИ И БУКОВИНИ.

Видання кооперативи „Українське Народне Мистецтво" у Львові, в мистецькій обгортці артиста М. Бутовича. Ціна $1.10.

Замовляти:

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД ПЕРЕВИХОВУЄТЬСЯ.

У „Свободі" з 27 вересня ц. р. маю нагоду читати промову д-ра Скегара, яка була прочитана на першім зїзді Українських Націоналістів, що відбувся в Саскатуні минулого липня.

Тема, порушена д-ром Скегаром, заслуговує на увагу.

Від часу недавньої української революції український нарід, а зглядно його активні і здорові елементи, вели і ведуть безперервну і безкомпромісову боротьбу зі своїми ворогами. Що більше, ця боротьба, безпощадна, буде продовжатись, аж доки український нарід не прожене ворожих займанців зі всіх своїх земель та не установить і скріпить своєї власної держави. І здавалось би, що в цім народі, навченім гірким досвідом своєї минувшини, гірким досвідом роздорів між собою, та компромісів зі своїми ворогами, не знайдеться ні одної здорово думаючої одиниці, щоби не здавала собі справи, що в часі боротьби народу за свою свободу, в боротьбі визвольній, не сміє бути поділу на ворожі табори в українськім народі, не сміє бути компромісів з ворогами.

Кождий здорово думаючий розуміє, що у всякій боротьбі, а спеціяльно у визвольній боротьбі, мусить бути один провід, мусить бути консолідація всіх сил, мусить бути безпощадність супроти ворогів українського народу.

На жаль, український нарід був задовго під займанщиною ворожих держав, був задовго під їх духовим і фізичним впливом, щоби вже ніякі за несповна двацять літ від часу національної революції, зміг був себе перевиховати і позбутись погубних впливів, що на нім виклеймували його вороги. Звихнення духове, яке йому вщепили його вороги, займало сотки літ. Займе десятки літ, заки український нарід з нього вилікується. Забрало десятки, ба сотки літ і іншим народам, заки вони себе духово перевиховали і фізично підготовили, заки вони здобули і задержали свою свободу.

Одначе недавня українська національна революція збудила в здоровій частині українського народу природній нахил до самооборони, запалила ідеал віддати своє життя за життя свого народу. Недавне, хоч і коротке існування української соборної держави, зродило в здоровій частині українського народу сильну волю здобути назад свою державу, здобути її боротьбою, не компромісами.

Сила ворогів українського народу полягає не так у них самих, як у роздорі в українськім народі. Найбільшою небезпекою для ворогів українського народу є згода й один фронт усього українського народу. Фронт не компромісів, а фронт безпощадної боротьби зі своїми ворогами. Тому то і стараються вороги українського народу насилям і підтримуванням пацифістичних понять між нами як не знищити, то бодай припинити наш революційний рух.

Частина старого, покоління все і в кождім народі була кодолою на дорозі перевиховання свого народу. Одначе все і в кождім народі ідейна і ще не звихнена ворогами молодіж була тою силою, що збудувала інстинкт самооборони в своїм народі, по духовій і фізичній підготовці, здобувала йому свободу.

Подібно як і в інших народів, так і в українськім народі молодіж просякла ідеалом боротьби за вільний розвій свого народу у своїй власній державі. Своїми геройствами перевиховує ще не цілком звихнену частину нашого народу, її ідеал просякає низи і верхи, і таким чином нарід на наших очах перевиховується з наймита на господаря, з опортуніста на активіста, з пацифіста на революціонера. Вправді в часі перевиховування нації можна то тут, то там іще почути рев розпуки та бачити крокодилячі сльози призвичаених до чужого жолоба „батьків нації", однак їх рев і зойк є лише ознакою їх безсильности, їх анормального, непридатного положення, є ознакою, що українська нація духово перевиховується, та що вже недалекий час, як ввесь український нарід із зрозумінням свойого завдання, зєднаний одною ціллю, спільними силами і під одним проводом, національною революцією прожене займанців зі своїх земель і стане господарем на своїй власній землі.

Члени поневоленого народу, що знаходились поза межами своєї батьківщини, все відогравали поважну ролю у визвольній боротьбі свого народу. Одно, що вони жили в більш вільним народом і мають можність позбутися звихнень, набутих від своїх ворогів. Друге, поза межами держав своїх ворогів вони не мусять ховатись зі своїм перевиховуванням себе, і можуть свобідно організуватись. Здорова частина нашої еміграції мусить розуміти, що її перевиховуюча робота є лише частиною і мусить іти рука в руку з перевиховуючою роботою нашого народу на корінних землях.

Адв. **Н. Романюк,**
Едмонтон, Алберта.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

М. Костюшко.

ЗВІРЯЧИЙ БІЙ

Травидось разу одного,
Що з терену лісового
Звірина гуртом повстала:
На крилатих нарікала.

Посипалися протести,
Що крилате все без чести,
Бо без дозволу від влади
Тут гніздиться для завади.

Годі, кажуть, вже терпіти!
Як крилаті стануть дертись
І співати і свистати, —
Мабуть прийдеться втікати.

От зійшлася вся громада,
Кажуть: нам найлішня рада,
До царя жалобу внести
І крилатих з світа змести.

Вродили так між собою
І потягнули всі юрбою,
Тай немало утомились,
Заки в царський двір добились.

Цар спав смачно в леговищі...
Снить, що вне десь повнище.
Прибудився, чує дзво,
З берлога зірвався живо.

І почав браму загаяде:
Що за чудо?... Він думає,
Революція повстала,
Що звірі всі тут пригнала.

Цар заревів: Що за лихо?...
Кругом стало тихо, тихо,
Він питається з палати,
Чом звірі не дають спати?

Виступає лис безпечно:
„Царю! — кже. — Безперечно,
Твоя воля втяти штуку
І всім крилатим дать науку.

„Бач! Між нами завше спори,
Бо пускудять в наші нори,
Не дають нам відпочити,
Тож крилатих час повчити".

„Славно! Славно!" — всі загули,
На обачність тут забули...
Лилик мишкою позаді
Прислухався звірській раді,

Що закон вже ухвалили
І день бою призначили.
Лис найбільш дістав похвали;
Генералом обібрали.

Лис з поваги насупився.
Кілька кроків відступився,
На платформу виступає,
До звірів так промовляє:

„Завтра бій і суд настане,
Бо крилате все погане!
Завтра, каже, серед поля
Поріжниться наша доля.

„Я у бій вас попроваджу...
Не думайте, що я зраджу!
Лиш на мій хвіст уважайте
І за ним все поступайте.

„Як буду вгору держати,
Тоді не пора стрхатись;
Як лиш хвіст стоїть горою,
Всі відважно йдіть за мною.

„Як опущу хвіст вдолину —
Знак: на битву до загину!
Як під себе хвіст сховаю,
Хайже кождий перший з краю

„Дає скоро ногам знати,
Що є сил — в ліси втікати,
Бо це знак, що ми програли,
А крилаті верх узяли.

„Тож мій розказ памятайте,
На хвіст тільки уважайте,
А тепер всі розходіться
І до бою готовіться".

Лилик вислухав реформи,
Як голосив лис з платформи;
Тільки в кулак усміхнувся,
До крилатих повернувся

Тай промовив: „Гей, крилаті!
Не сидіть вам в своїй хаті:
Звірі закон ухвалили,
Бій на завтра призначили.

„Всі бажають вам загладу.
Треба нам шукати ради.
Вони хочуть йти навалом,
Лис у них є генералом.

„Ось тут гасло їх реформи:
Лис сказав таке з платформи,
Що хвостом буде рядити,
Мають всі за ним слідити.

„Як вгору здіймє поважно,
Мають ци всі вважно;
Як вдолину хвіст нижеться,
Бій завзяті розпічнеться.

„Як хвіст зовсім захоне,
Хай же кождий утіка.
И турбується сам собою,
Бо, крилаті, будуть горою".

Сидить орел тай думає,
На лилика поглядає —
І говорить: „Добре, брате,
Що про це ти дав нам знати.

В лиса хитрощів без тями.
Він боротись хоче з нами?...
Ми утнемо іншу штуку,
И дамо лисови науку.

Позір; всі крилаті пташі!
Джмілі, оси і комахи
Гостріть добре свою зброю,
Щоб відважно йшли до бою.

Ти, шершеню, стій на боці,
Тільки лиса май на оці:
Як буде він підступати,
Догори хвіст підіймати,

Ти до нього лети сміло,
Всядь під хвіст на м'яке тіло
І жали, як тільки змога,
Бо хвіст звірам осторога".

Ранком сонце усміхалось,
Все, що жило, в бій збиралось:
Вовки, куни і козлаки,
Осли, свині і собаки,

Жаби, миші і ропухи —
Всі до крику добрі духи...
Лис між ними дирижує,
Все кричить та репетує.

Здіймається завірюха,
Заступає людям ухо.
Шершень з боку приглядається,
Диш під носом усміхається.

От вже бачить, що лисище
Зайняв своє становище,
Хвіст підносить у паради,
Щоб всі бачили позаді,

Що нічого тут страхатись;
Можуть сміло наступати...
Аж тут шершень летить сміло,
Сів під хвіст на м'яке тіло

І жалить, що сил лиш має...
З болю лис хвостом махає,
Але терпець урвався
Хвіст додолу догинається.

Кричить зграя, в бій готуєсь,
Лис від болю аж не чуєсь.
Шершень робить своє діло,
Без перерви жалить сміло.

Звірі ззаду поглядають:
„Щось недобре!" — всі думають.
„Генерал дає нам знати:
Бачі хвостом стає махати".

Та лисови не до того:
Відрікається усього,
Також ранги генерала,
Сховав хвіст та давай драла!

Просто в ліс через загони,
За ним звірі в перегони:
Вовки, куни і куниці,
Шурі, жаби і кертиці,

Осли, свині чепіряті
І козлаки бородаті
Не дивились, куди стежі —
Через рови, ями, межі

Мов скажені всі скакали,
Деякі ноги поломали.
Не гуділи грізні крики,
Бо червоні стали пики.

Ось на тім бій закінчився.
Пан генерал досувався:
Не хотів із страху їсти,
А від болю не міг сісти.

От які бої водились...
В дуринів звірі всі поцілились.
Птиці з боку приглядались
І зі звірів насміхались.

Чиж не таке була й нині,
Що між люди лізуть сваві,
Плетуть людям небилиці
И всюди риють, як кертиці?

НОВІ КНИЖКИ.

Д-р Едвард Бенеш: Промова про підкарпатсько-руську проблему і її відношення до Чехословацької Республики, стор. 60, ціна Кч. 2.50.

Книжка має такі розділи: Вступ; І. Кілька історичних дат про розвиток підкарпатсько-руського народу; ІІ. Світова війна й утворення автономної політичної підкарпатсько-руської частини, вперше в історії підкарпатсько-руського народу; ІІІ. Підкарпатська Русь у рамках Чехословацької Республики. Проблема автономії; IV. Внутрішні проблеми Підкарпатської Руси: бій за меншости й за культурні орієнтації підкарпатського народу. V. Закінчення.

Промова д-ра Едварда Бенеша, чільного представника закордонної політики Ч. С. Р. є цікавим документом офіційного погляду на Підкарпатську Русь.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

МАЮ ДО ПРОДАЖІ українські вишивані сорочки, мужеські і женські, по дешевій ціні. Стиль полтавський і Галицький, робота виконана по селянськи. Потребуючі можуть звертатись особисто або листовно за адресу:

Mrs. ANNA STECYK,
717 Charles St., Perth Amboy, N. J.

ДАРОМ ВИШЛЕМО кождому зробок (sample) Карпатського, Чаю а найлішого гірського зілля, на недомагання жолудка, кишок, серчини і нирок. Пришліть свій і Ваших знакомих адрес до: 207.

UKRAINIAN BAZAAR,
170 E. 4th Street, New York, N. Y.

СВІЙ ДО СВОГО! УКРАЇНЕЦЬ В НЮЙАРК, И ДАЛЕКО ОКОЛИЦІ!

Вставлю модерний пломбінг, як також зуби тіт. Виконую всілякого роду зубне діло. Робота за готівку або на легкі спляти. 3m

WASYL DUBAS,
Plumbing & Heating Contractor,
542 So. 18th St., Newark, N. J.
Phone: Essex 2-0079.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЬ УКРАЇНСЬКИЙ СПІВАННИК.

Український співаник з нотами 201 пісень $2.00
600 Українських народних пісень на один голос 4.00
Український співаник без нот 1.50
128 Укр. Пісень і Танців на скрипку 2.00
300 Мілкародних танців на скрипку або корнет 2.00

SURMA,
103 Avenue A, New York City.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ.
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 вечір.
В неділі після уговля.
637 So. 12th ST., NEWARK, N. J.
Tel. Bigelow 3-1657.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12, вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим подаємо до відома всім знайомим, що склеп з черевиками під назвою:

JOHN THE SHOEMAN
під ч. 48 — 9-та ЕВЕНЯ,
(між 14-тою і 15-тою вулицями)
НЮ ЙОРК, Н. Й.
Тел.: WATKINS 9-0626.

Масмо на складі найлішні черевики до дуже приступних цінах для мужчин, женщин і дітей. Просимо відвідати нас та переконатись. — З поважанєм,

Осип Шаровський,
Григорій Любенецький,
властителі.

Дороговказ: З долини міста 14-та улиця Кристани кара завезе вас на місце до 9-тої Евені. З гори міста 7-ма Евеня собіжеть до сісти на 14-тій ул. і їти 2 блоки надолину. Таксамо з Бруклина. 220.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Tel: Orchard 4-2565

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(100)

Певна, що вона вже досить далеко відбігла від чорних, та що це дасть їй можність утекти перед погонею, Ольга задумала пробути решту ночі на дереві. Скоро вона вдерлася на вигідну галузу, задержалася там та поглянула довкруги.

Нагло вона побачила, звідки доходили дивні, звірячі голоси, котрі вона чула від довшого часу. Під нею, на ясно місяцем освіченій поляні, побачила вона видовище, від котрого її серце перестало битись. Там сиділи коло 20 величезних, волохатих, на людей подібних малп. Їх гладке волосся виблискувалось до місяця.

Огидні звірята виглядали майже маестатично. До цієї групи приступили незадовго інші, одинцем або групами, разом коло пів сотні. Були там звірята різного віку, полу й величини. Звірята утворили коло.

Вони уставилися — кождий довкола могили з землі з плоским верхом, що стояла в середині поляни. Прикучувши коло неї, сиділи три старі самиці з грубими палками, котрими вони били по землі. Ольга чула, як кождий удар видавав глухий гуділ.